

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 41464

Polletna naročnina L. 1.500
Letna naročnina L. 3.000
Letna inozemstvo L. 4.000
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 51 (1182)

Gorica - četrtek, 30. decembra 1971 - Trst

Posamezna številka L 80

Mir se poraja v pravičnosti Italija si je izvolila novega predsednika

Ze stari narodi so poznali izrek: »Če hočeš mir, se pripravljaj na vojno.« Premnogi politiki sedanjega časa so o veljavnosti tega izreka prepričani tudi danes v atomski dobi. Vojaška skladišča so polna smrtonosnega orožja. To lahko verjamemo, da ga noben državni voditelj ne bi hotel lahkomiselno uveljaviti za doseg nekakih ciljev; toda vsi državni voditelji so prepričani, da bi do vojnih spopadov v širokem obsegu že davno prišlo, če bi se vodilne države ne oslanjale na nakopičeno orožje.

Sv. oče Pavel VI. pa je drugačnega mnenja. Za letošnji svetovni dan miru, ki bo zopet 1. januarja, je dal »ljudem, ki razmišljajo, ljudem, ki delujejo in vsemu človeštvu, ki bo živelo v letu 1972« za geslo besede: »Če hočeš mir, prizadevaj se za pravičnost.«

To geslo je dobilo svojo potrditev zlasti v nedavno indijsko-pakistanski vojni. Če bi oblasti Zahodnega Pakistana bile pravične do prebivalstva v Vzhodnem Pakistanu in mu dale avtonomijo, ki si jo je prebivalstvo želelo, bi ne bilo prišlo do upora, do množičnega bega v Indijo in temu sledeče vojne. Mir se poraja v pravičnosti, kakor tudi pristna pravičnost lahko uspeva le v miru.

V poslanici za letošnji svetovni dan miru začel sv. oče svoje razmišljanje z besedami: »Za nas je beseda mir vrhunski pojem, saj je mir bistvena in osnovna dobrina, ki omogoča civilizacijo, napredek, red in bratstvo v svetu.«

NI MIRU BREZ PRAVIČNOSTI

So nekateri, ki mislijo, da je za ohranitev miru dovolj, da se ohrani red v družbi za vsako ceno, tudi za ceno policijskih metod, koncentracijskih taborišč in sodnih procesov. Na takem miru je bila zgrajena fašistična Italija ali nacistična Nemčija, na tak mir se opirajo razni desničarski režimi, na takem miru slonijo vse levčarske diktature.

Toda mir brez pravičnosti je lažen mir, saj nosi v sebi klice bodočih prevratov, državljanskih vojn in medsebojnih obračunavanj. Kjer vlada rasno razločevanje, kjer državljan ne morejo v resnični svobodi izpovedovati svojega verskega prepričanja, kjer majhna skupina bogatašev izrablja neurejene gospodarske razmere za izkoriščanje širokih ljudskih slojev, tam kljub navideznemu redu podtalno vre in se pripravljajo dogodki, ki bodo ta lažni mir odprli in dali pristojo pot pravnosti nasilnosti, preko katere si bo pravičnost skušala najti v družbi mesto, ki ji gre.

BITI PRAVIČEN IN DELATI ZA PRAVIČNOST

V zapadnem svetu je pravičnost upodobljena na trojen način. Najprej ima trak prek oči. To naj bi pomenilo, da pravičnost ne sme poznati ozira na osebe, da mora odklanjati vsako zapostavljanje in da ne sme biti podkupljiva.

Drugi simbol je tehtnica. Dobrine tega sveta je treba namreč pravično razdeliti med ljudi in med narode. Pri tem ne gre le za zaklade zemlje, temveč tudi za oblast in družbeno odgovornost. Vsak posameznik in vsak narod imata pravico do življenja, obstoja in stvarnega deleža pri razvoju narodnega občestva ter mednarodne skupnosti.

Pravičnost ima nadalje v rokah meč. Pravičnost ni dar, ki je že dan ljudem na voljo, ampak si ga je treba šele priboriti. Ni zato dovolj, da jo razglamo po raznih mednarodnih ustanovah in jo vključujemo v ustave. Pravičnost se rodi ne na ministrskih sejah in ne na političnih sestankih in tudi ne na mednarodnih zasedanjih kot je npr. vsakoletna skupščina Organizacije združenih narodov. Sami smo priča, koliko resolucij je bilo v teku let na teh skupščinah v obrambo človeških pravic že sprejetih, pa potem ne uveljavljenih.

In to se dogaja zato, ker je pravičnost učinkovita le tedaj, če se poraja spodaj; najprej se mora roditi v slogi, ki povezuje posamezne družine, potem mora har-

Vstop v novo leto je pot v neznanost. Toda s Kristusom postane pot gotova, čeprav bi bila tudi polna preizkušenj in težav

monija zoreti po šolah, nato mora iz tovarna in pisarna izginiti duh sovraštva in preprirov; šele iz teh osnov lahko pravičnost nastopi svojo zmagovito pot v družbene vrhove.

NI PRAVIČNOSTI BREZ MIRU

Toda pravičnost ni vse. Zahtevati prav do kraja svoje pravice, pa pri tem ne upoštevati pravic drugih posameznikov ali družbenih slojev ali narodnostnih skupin, lahko privede do uničenja pravic ali do nastanka krivične družbe. V njej zavlada zakon džungle, kjer se uveljavlja pravica tistega, ki ima oblast ali večjo moč, bodisi gospodarsko, razredno ali politično.

Tako do skrajnosti uveljavljena pravičnost lahko postane vrhunska krivica, kot to pove že izrek starih Rimljanov: »Suum ius — summa iniuria.«

Pravičnost, katera prinaša resničen mir, je le tista, ki se gradi na razgovoru, pogajanju, obojestranskem popuščanju v prid višji dobroti, kar je prav mir. K te vrste pravičnosti so poklicani v prvi vrsti kristjani, katere je že Kristus opozoril: »Ako vaša pravičnost ne bo obilnejša kot pismoukov in farizejev...« (Mt 5, 20). Iz sv. pisma vemo, kakšna je bila njihova pravičnost: vsa je bila obrnjena v njih lastno korist in pogojena od njihove sebičnosti.

Božič sv. očeta

V četrtek 23. decembra ob 11. uri je sv. oče sprejel članke kardinalskega zbora in rimske kurije, ki so mu izrekli voščila. Tudi sv. oče Pavel VI. se je držal običaja, da duhovniki na božični dan opravijo tri sv. maše. Prvo je daroval popolno v siktinskih kapeli ob prisotnosti diplomatskega zbora. Navzoči so bili zastopniki osemdesetih držav, med njimi Indije in Pakistana, pred kratkim še zapletenih v vojno. Sv. oče je po branju evangelija podčrtal misel, da je usoda sveta povezana z revnimi jasicami; kamor pride njih poslanica, zasveti luč, se uveljavlja edinstvo in porodi rešenje ljudi.

Na božični dan je sv. oče opravil jutranjo sv. mašo v župni cerkvi Marije Kraljice sveta v revnem rimskem predmestju Torre Spaccata. Ulice okrog cerkve so bile polne ljudi. Premnogi so prvič videli sv. očeta. Njegov govor je bil posvečen krščanskemu upanju in zelo pristran ter preprost kot je to zahtevalo okolje. Ob odhodu je papež pustil večjo vsoto denarja za tamkajšnje reveže.

Ob 11. uri dopoldne je sv. oče daroval sv. mašo v baziliki sv. Petra. Zbralo se je

pravičnost, ki temelji na evangeliju, je potrebno najprej oporekati samemu sebi in doseči zmago nad samim seboj. Vrniti se moramo k zelo pozabljenemu pojmu odpovedi, ki predstavlja središče krščanske misli. Sveto pismo imenuje to misel »modrost od zgoraj« (Jk 3, 15). Ta »modrost« temelji na ljubezni. In pravičnost — kot mir — je sad te ljubezni.

Obenem pa je treba delati za pravičnost. V naših dneh dajemo pravičnosti točno določeno in omejen pomen. To se pravi: pravičnost nam pomeni dati vsakemu, kar mu gre. Ta pojem pravičnosti se zelo razlikuje od onega v sv. pismu.

Za svetopisemski izraz »pravičnost« je značilna zvestoba zavezi, ki jo je Bog sklenil z izvoljenim ljudstvom. Človekova zvestoba naj postane podoba božje zvestobe do ljudi in človekova pravičnost naj bo odsev božje pravičnosti.

Vsak kristjan, vsak človek dobre volje je tako razpet med dve dolžnosti: delati mora za mir, kar mu nalaga dolžnost ljubit vseh ljudi kot brate in pospeševati mora pravičnost, kar zahteva dosledno podporo tistim, ki so žrtve krivic. Ko se bori za pravičnost pa se ne sme predajati nekim sanjarskim utopijam ali samo časnemu mesljanstvu, ki onostranosti ne jemlje v poštev. Borba za pravičnost nujno vključuje krepost upanja in ljubezni. Brez tega bomo imeli na svetu ali lažni mir ali lažno pravičnost. Eno in drugo pa človeka ne more resnično osrečiti.

—jk

Dan pred božičem je italijanska republika dobila novega predsednika, ki je svoje mesto nastopil v sredo 29. decembra. Je to dosmrtni senator Giovanni Leone iz vrst Krščanske demokracije.

Da je bil izvoljen, je bilo potrebnih 16 dni in 23 glasovanj, dve več kot pred sedmimi leti, ko je postal predsednik italijanske države Saragat. Zanimivo je, da je bil že tedaj Leone kandidat za predsedniško mesto. Njegovo kandidaturu je KD umaknila šele po petnajstem glasovanju.

Pri zadnjih volitvah pa Leone spočetka sploh ni bil kandidat. Čudne okoliščine so ga spravile na vrhunsko mesto v državi. KD je kot znano predložila senatorja Fanfanija. 90 % njenih delegatov v osrednjem odboru se je izreklo zanj. Če bi bili vsi strankini volilni možje Fanfanija podprli takoj po četrtem glasovanju, ko je bilo potrebnih za izvolitev 505 glasov, bi bil Fanfani ob pomoči socialdemokratov, republikancev in liberalcev hitro izvoljen. Toda znotraj KD je bilo kakih 30 volivcev, ki so se stalno vzdržali, ko je šlo za Fanfanija. Bili so to pristaši levčarskih struj v stranki, ki so hoteli na ta način dati roko socialistom in komunistom ter omogočiti izvolitev človeka, ki bi bil vseh tudi levici. Komunisti so dali vedeti, da bi mogel to biti edino zunanji minister Aldo Moro.

ZAPLETENA IGRA

Vodstvo KD je pravilno postopalo, ko je kandidaturu Mora zavrglo, ne morda zato, ker ne bi bil vreden strankinega zaupanja, ampak ker je to pomenilo vmešavanje druge stranke v njene notranje zadeve in zunanji pritisk na njene odločitve. Če bi bilo demokratsko vodstvo pristalo na Mora, bi se s tem odreklo svoji samostojnosti, saj bi sprejelo zahtevo komunistične partije in bi Moro postal predsedniški kandidat levice, kateremu bi KD le dodala svoje glasove, da ne bi na ta način svojega člana pustila na cedilu. S podobnim komunističnim manevrom je bil svoj čas izvoljen Gronchi, ki ga KD sploh ni mislila predložiti za kandidata.

To pot je bilo demokratsko vodstvo previdnejše, zlasti ker so se tako socialdemokrati kot republikanci kot liberalci odločno izrekli zoper kandidaturu kogarkoli, ki bi ga predlagala združena levica.

Ko je postalo očitno, da Fanfani prav zaradi bojkota 30 demokratskih volivcev ne bo prodril, saj ni nikdar prešel številke 400, ko bi moral prejeti samo od demokratske strani vsaj 420 glasov, se je strankino vodstvo odločilo, da Fanfanija zamenja z Leonejem. To je res toliko pomagalo, da se je opozicija znotraj stranke zmanjšala. Ze pri prvem poizkusu na 22. glasovanju je Leoneju umanjkal le en glas, da bi dosegel zahtevano večino. Zato pa je pri 23. glasovanju presegel številko 505 in dosegel 518 glasov. Zanj so glasovali demokristjani, socialdemokrati, liberalci, republikanci, južnotirolski volivci in kakih deset misovcev.

Tudi združena levica (komunisti, socialproletarci in socialisti) je po Fanfanijevem umiku zamenjala kandidata. Namesto frontaško usmerjenega socialista De Martina je predložila senatorja Nennija, ki zagovarja neodvisnost

socialistov od komunistov. Manever naj bi prisilil socialdemokrate, da bi glasovali za sivolasega socialističnega prvaka. Toda socialdemokrati so odgovorili, da ne bodo glasovali za Nennija, čeprav ga zelo cenijo, ker ga podpirajo komunisti.

OBETAJO SE NOVI PREMIKI

Te dolgotrajne predsedniške volitve pa bodo imele izredne posledice za bodoče politično življenje v Italiji. Ob tej priložnosti sta se izoblikovala dva nova bloka: sredinsko-desni in levčarski. Formula leve sredine je doživela svoj polom, saj so socialisti potegnili s komunisti, namesto da bi podprli ostale stranke, ki so bile do sedaj zastopane v vladah leve sredine.

Ko bo sedanja Colombova vlada odstopila, se bo odprla težka vladna kriza. Ker so socialisti pokazali, da se ne čutijo več vezane na levo sredino, bo verjetno prišlo do sredinsko-desne vlade, v katero se bodo vrnili po dolgih letih odsotnosti liberalci. Ta premik na desno bo gotovo ustvaril na levi strani blok ljudske fronte, kar bo prineslo socialni in politični nemir v deželo.

Tako se nakazuje obdobje Leonejevega predsednikovanja vse prej kot v rožnatih barvah.

30-letnica tržaškega procesa

Nedavno je poteklo trideset let od znanega drugega tržaškega procesa pred Poselnim sodiščem, ki ga je organiziral fašistični režim proti vodilnim slovenskim javnim delavcem na Primorskem. Več jih je bilo obsojenih na smrt; med temi je posebno znan Pinko Tomažič, ostale pa so obsodili na dolga leta ječe in konfinacije. Mnogi od teh še živijo, kakor npr. dr. Avgust Sfiligoj z Goriskega in dr. Slavko Tuta. Slednji je o procesu govoril v Slovenskem klubu, kjer je naglasil, da so tedanje fašistične oblasti hotele udariti po vodilni plasti slovenske manjšine ne glede na ideološko pripadnost posameznikov.

Posebna proslava je bila tudi v Kulturnem domu v Trstu ter na Opčinah. Krievično preganjanje in kaznovani rokaji zaslužijo vse naše priznanje, še posebej tisti, ki so žrtvovali celo svoje življenje.

Smrt španskega kardinala

V torek 7. decembra je nenadno umrl španski kardinal Fernando Quiroga y Palacios, nadškof v mestu Santiago de Compostela. Dočakal je 71 let. Umrl kardinal se je udeleževal sej španske škofovske konferencie, ki je zaključila svoje delo v soboto 4. decembra. Kardinal je bil nekoliko bolan za influenco. Po končani konferenci je šel v bolnišnico. Bolezen pa se je nepričakovano poslabšala in povzročila smrt.

Orožje za revne države

Ob zadnjem tragičnem vojaškem sporu med Indijo in Pakistanom so značilni zaključki, do katerih je prišel švedski mednarodni zavod za mir v svetu. Ugotavlja, da posredujejo štiri svetovne velesile ogromne količine orožja državam tretjega sveta. Polovico vsega orožja dobavljajo ZDA, ostalo Sovjetska zveza, Francija in Anglija. Večina orožja gre na Bliznji vzhod in v druge azijske države. Vse vojne zadnjih 25 let so bile v največjih predelih sveta in to z orožjem, ki so ga dobavile industrijske države.

Oratorij „Mesija“ v Trstu

V svojo koncertno sezono je tržaška Glasbena Matica vključila kot zadnji koncert pred novim letom nastop znane skupine »Consortium musicum« iz Ljubljane, ki jo poznamo po svoji specializaciji v velikih delih vokalno-instrumentalne glasbe. S tem ni mogla lepše uokviriti tega koncerta, saj je tako izvedba oratorija »Mesija« padla v za to najbolj posrečen predbožični čas.

Georg Friedrich Händel, veliki mojster baročnega oratorija, je v tem svojem velikem delu zapustil gotovo enega izmed biserovalovrste glasbe vseh časov. Skladatelj, ki je znan prav tako na komornem in solističnem kot vokalnem področju, je zapustil dolgo vrsto svojih oratorijev in kantat verske in svetne vsebine. Toda v nobenem ni dosegel tiste velike dramatične sile, ki jo razodeva prav »Mesija«. Epika in lirika se tu harmonično združujeta, mogočnost in nežnost prevevata celotno glasbeno delo. Oratorij sam je sestavljen iz solističnih, zborovskih ter orkestralnih delov, ki se čudovito zlivajo v bistveni enoti. »Mesija« je namreč visoka pesem o pričakovanju in rojstvu Odrašenika ter o njegovem kasnejšem trpljenju in poveličanju. Vse te prvine je Händel doživeto in osebno izrazil v svoji muziki: mogočni zbori, zdaj polifoni, zdaj homofoni, arije, recitativi, dueti, intermezzi (kot »Pastoralna simfonija«) tvorijo en sam veličastni sprev. Zveličarju.

Delo je nastalo v Angliji in je doživelo prvo izvedbo leta 1742 v Dublinu. Zelo znan je zlasti zbor »Alelujas«, ki zveni skoraj kot mogočno zasnovana himna. Ko je angleški kralj poslušal ta oratorij, je pri tem zboru vstal in še danes se je ta tradicija ohranila živa v angleškem glasbenem svetu.

Izvedbo tega oratorija nemškega baročnega mojstra so v nedeljo 19. decembra zelo dostojno predstavili člani ljubljanske vokalno-instrumentalne skupine »Consortium musicum«. Celotno koncertno izvedbo je dirigiral dr. Mirko Cuderman, o ka-

terem lahko ponovno potrdimo zelo umerjeno in obenem precizno ter smiselno močno interpretacijo del baročno-klašične literature. Solistično pa so nastopili sopranistka Marija Gorenčeva s prijetnim in bogatim zvočnim elanom, altistka Milka Evtimova, ki je pokazala barvito glasovno polnost, tenorist Mitja Gregorac z mehke in markantno zvočno timbriko ter končno basist Jože Stabej z dramatično pripovedno silo svojega glasu. Veliko in pomembno vlogo so imele orgle, na katere je s prepričevalno igrato Nataša Valant. Posebno častno omembo zasluži tudi solist-trobentač, ki je zlasti v eni izmed zadnjih arij odlično poustvaril zvok baročnega trobila, solistično in v spremeljavi orkestra oz. glasu.

Koncert umetniške skupine »Consortium musicum« v Kulturnem domu bi pa seveda tako zaradi svoje kvalitete kakor tudi zaradi programa nedvomno zaslužil mnogo večji obisk. Morda pa so organizatorji, sicer v dobri veri, pogrešili z izbiro nedeljskega popoldneva. Vsekakor je to eden izmed dosedanjih najboljših koncertov v tej koncertni sezoni.

Pripomnim naj še, da bi podobno delo morda našlo še večji odmev in uspeh (tudi kar zadeva akustiko) v kaki primeri cerkvi. Zato bi kazalo v prihodnje za podobne programe izbrati to rešitev.

a. b.

Pozdrav naročnika iz Kanade

Z veseljem obnavljam naročnino za tako dragi mi »Katoliški glas«, ki ga vedno z užitek prebiram. Posebno so mi všeč novice s Primorske in iz ostale Slovenije. Čudim pa se, da slovenski podjetniki tako malo oglašajo v Katoliškem glasu. Z oglašbi lahko namreč list, njegov obstoj in razširitev zelo podprli. Pri nas v Kanadi oglašajo napolnijo kar eno tretjino listov. Želim vam nadaljnjih uspehov pri izdajanju lista.

Alojz Gruntar, Kanada

Gradišćanska - Štajerska - Koroška

(Opazke ob robu cest)

Vinska cesta (Weinstrasse) vodi dva kilometra ob meji. Južni rob je jugoslovanski, na kar tudi opozarjajo številni napisi. Tako je France zagledal nenadoma jugoslovanske mličnice ob robu ceste, ko je v Ehrenhausenu skočil za nekaj minut v gostilno. Midva z Dorotejo sva se mu posmehovala, češ da je morda preveč v kazarec poškilil. Ko pa sva sama zagledala opozorilne napise, da vozimo ob meji, sva kar utihnila. Slovenskega pa v teh »Slovenskih« gorcih ne najdeš nič ali komaj kaj. Še naši ljudje, ki pridejo čez mejo na delo, skrivajo, da so Slovenci. Večino ma so brez dovoljenja, pa se zato delajo za Avstrijce. Oh, ta naš hlapčevski značaj! Gorje, če bi vse Slovenske gorice leta 1919 po Saintgermainski mirovni pogodbi pripadle Avstriji! Danes bi komaj še kakega Slovenca našli. Taki pač smo. Dolga stoletja smo bili pod tučcem in to se nam še vedno pozna.

Slovenske so pa ostale hiše v svojem zunanem izrazu. Te sličejo tistim na oni strani meje tja do Ptujškega polja. Slovenske še pojejo v svoji skrivnostni govorici klopcti. Turistična nemška literatura za te kraje jih imenuje »Klopotzen«. Za župnije v teh Slovenskih gorcih se je že škof Slomšek brezuspšno potegoval, da bi prišle pod lavantinsko (mariborsko) škofijo, saj so bile popolnoma ali večinoma slovenske. Te župnije so Spilje, Gomilica (Gamlitz), Lučane in dalje ob meji proti Koroški župniji Arvež (Arnfels), Travnik (Wiese), Ivniča (Eibiswald) in Sv. Ožbalt (St. Oswald). Sedaj spadajo pod sekovsko (graško) škofijo.

Obiskali smo nekatere ted cerkva, če bi našli v njih še kaj, kar bi spominjalo na nekdanje slovenstvo. Nič nismo našli. Pri Lučanah nas je na cesti ustavila žena srednjih let in naravnost mlo prosila, naj jo vzamemo s seboj do Ivnice. Otroke da ima bolne v postelji. Hotela je z avtobusom iti k zdravniku v Ivnici, da ji da kaka zdravila, pa ga je zamudila. Seveda smo ženo vzeli na vozilo.

Spotoma smo jo vprašali, če imajo v cerkvi kaj slovenskega. »O ne, nič. Pri nas je vse nemško. Rada pa grem včasih čez mejo. Tam pa je vse slovensko. Zelo je lepo in vse je kakor nekdanj.« — »Pa razumete slovensko?« — »O, da!« — »Potem ste pa Slovanska?« — »Ne, jaz nisem Slovenka, moja mama je bila. Veste, sedaj pri

nas nihče več slovensko ne govori.«

Malo kasneje smo še eni ženi pomogli na cesti, da bi prišla bolj hitro domov. Ko smo prišli na pogovor, kako je pri njih v cerkvi, je rekla: »Vse bi bilo lepo, če ne bi bil naš stari gospod župnik tako zelo bolan. Ima raka. Neki mormonski pa tudi jehovski pridigarji nas stalno nadlegujejo s svojim prigovarjanjem. Tako so nadežni, da pridejo celo na polje za nami in se jih komaj odkrižamo.« — »Kaj pa jim rečete?« — »To, da naj nas pustijo pri miru. Moja stara mama, moja mama in mi vsi smo bili krščeni v katoliški veri in v tej veri hočemo živeti in umreti.« Zaninivo, da je tudi ta ženska rekla, da je Nemka, da pa gre rada čez mejo k slovenski službi božji.

V Lučanah (Leutschach) je teh čarobnih goric konec. Tu že prednjači imelji. Nato teče cesta proti koroški meji večinoma po dolini. V drugem delu pa se počasi dviga. Nedavno so tej cesti dali ime »južna obmejna cesta«. Na Golici (Koralpen) se sreča s koroško cesto, ki vodi v Lãbot v Labotski (lavantinski) dolini.

Mimo nekdanj slovenskega Sv. Ožbalta pridemo na Golico. Na vrhu (1300 m) se odpre krasen pogled na Koroško. Tik pod nami se v trgu Labot izliva v Dravo Labotnica (Lavant). Po tem nemškem imenu se je Slomškova škofija imenovala lavantinska, kakor tudi dolina, ki velja za koroški raj in je bogata na poljih, sadovnjakih in vrtovih.

Tam na desni je St. Andraž, prvotni sedež lavantinske škofije. Kakih osem kilometrov bliže je trg St. Pavel z velikim benediktinskim samostanom. V njem imajo patri popolno gimnazijo. Slovenski umetnostni kritik Marijan Marolt, ki živi v Argentini, je med prvo svetovno vojno nekaj let obiskoval to šolo. Takih velikih starodavnih samostanov kot je v St. Pavlu je na Koroškem in Štajerskem kar precej. Bill so ustanovljeni, da bi širili in krepili krščanstvo. Ker pa so bili menihi Nemci, so njih samostani postali istočasno velike pomembnevalnice Slovencev.

V St. Andražu je škof Baraga v dneh 29. in 30. marca 1854 obiskal Slomška, da se mu zahvali za pomoč, ki jo je prejel od svoje indijanske misijone. Do St. Pavla mu je Slomšek poslal nasproti kočijo, pri odhodu ga pa je spremlil osebno. Ta dan je Baraga zadnjič hodil po slovenski zemlji in se za vedno poslovil od nje.

S TRŽAŠKEGA

Božični večer v Slov. kult. klubu

V soboto 18. decembra je bil v Slovenskem kulturnem klubu božični večer. V lepo okrašen dvorani je najprej zapel zbor deklet z Opčin, sledile pa so recitacije božičnih pesmi in črtic. Vse to je spremljala glasba božičnih motivov. Ob koncu so nekateri udeleženci povedali svoje misli ob letošnjih božičnih praznikih.

Proračun občine Zgonik za leto 1972

Kakor ostale občine je tudi občinski svet v Zgoniku pred kratkim razpravljaj in glasoval o finančnem proračunu za leto 1972. Najprej ga je razčlenil in razložil podžupan dr. Godnič, nakar se je pričela razprava, v katero je poseglo več svetovalcev. Pripadniki večine so ocenili proračun pozitivno in seveda zanj tudi glasovali. Bolj kritično stališče so zavzeli predstavniki Slovenske skupnosti, ki niso vezani na večino in so zato bolj prosti, da odkrito iznesejo svoje pripombe.

Tako je svetovalec Ladi Rebuta kritično ocenil proračun in zlasti še delovanje občinske uprave ter njeno zadržanje do opozicije v pomembnih zadevah kot je regulacijski načrt. V zvezi s slednjim je poudaril, da njegova skupina odklanja odgovornost za morebitno spremembo etničnega značaja zgoziške občine. Zato so svetovalci Slovenske skupnosti glasovali proti proračunu.

Proračun kot tak predvideva 143 milijonov lir izdatkov. Primanjkljaj znaša okrog 67 milijonov lir, ki ga bo občina krila s posojilom (38 milijonov), s prispevkom vladnega komisarja (15,4 milijone) ter z deželnim prispevkom (13,5 milijonov).

Nove carinske olajšave za maloobmejni promet

S 1. decembrom 1971 so stopile v veljavo carinske olajšave za maloobmejni promet s prepustnicami, katere je sprejela italijansko-jugoslovanska mešana komisija na svojem 17. zasedanju. Novi pravilnik lahko strnemo takole:

Mesečni prenos valute: največ 10.000 lir oz. 20.000 dinarjev.

Seznam živil (petnajstdnevno): 12 kg zelenjave, 1 kg svežega mesa, 1 kg suhega ali prekaženega mesa, 2 kg sira, 4 litre vina, 15 jajc. Izključena so naslednja živila: kava, sladkor, surovo maslo, likerji in žgane pijače.

Poleg tega je moč v okviru maloobmejnega prometa upoštevati oziroma primesti s seboj še cvetje, okrasne rastline in mah, obrtniške izdelke, predmete za domačo uporabo, kmetijsko orodje, konfekcijske in drobniarje ter drugo blago za osebno uporabo. To je hkrati tudi edina prava novost v okviru maloobmejnega prometa.

Skupna vrednost živil in predmetov ter drugega blaga, ki je vključeno na seznamu, lahko doseže vrednost 10.000 lir za prebivalce obeh obmejnih področij z navadno prepustnico, ter 7.500 lir za tiste, ki zaradi dela ali drugih razlogov hodijo čez mejo vsak dan.

Umrli je duhovnik Jože Kocijan

Dne 28. novembra je v Movražu v slovenski Istri umrl v 84. letu starosti upokojeni župnik Jože Kocijan. Naslednji dan so ga položili na oder v župnijski cerkvi v Predloki. Pogreb je bil istega dne. Pogrebnost sv. mašo je imel apostolski administrator za Slovensko Primorje škof dr. Janez Jenko, ki je tudi opravil pogrebni obred. Pri odprtem grobu se je od pokojnika poslovil msgr. Marijan Živic, župnik v Bazovici, g. Alojz Kocijančič, rojak iz bližnjega Kubedu in žup. upravitelj v Klancu ter mož iz Črnega Kala, njegov nekdanji faran. Pogrebec je bilo toliko, da niso mogli vsi v tamkajšnjo nemajhno cerkev. Vseh navzočih duhovnikov je bilo okrog 30, med njimi tudi nekaj tržaških s škofovim vikarjem dr. L. Škerlom.

Pokojni župnik Alojz Kocijan se je rodil v Bazovici pri Trstu 28. februarja 1888. Gimnazijo je obiskoval v Pazinu, bogoslovje v Gorici. V mašnika je bil posvečen 7. julija 1914 v stolni cerkvi sv. Justa v Trstu. V letih od 1914 do 1922 je kaplanoval v Lovranu, na Volovskem ter v Sv. Mateju nad Kastvom v bližini Reke. Poleg materinega jezika je pokojni obvladal nemščino, hrvaščino in italijanščino.

Leta 1922 je bil imenovan za upravitelja župnije Predloka v slovenski Istri, kjer je ostal celih 39 let do svoje upokojitve leta 1961.

Pokojni duhovnik je bil znan po svoji

BESEDE ŽIVLJENJA

PRAZNIK BOŽJE MATERE MARIJE

Po novem svetniškem koledarju začenjamo civilno leto z Marijo. To je dobro znamenje! Kadar sem odhajal na dolgo pot, me je mati vedno prekrizala z blagoslovljeno vodo. Ko danes začenjamo novo leto, prosimo Marijo blagoslova za na pot v neznan nam prihodnost.

»Tisti čas so pastirji šli v Betlehem in našli so Marijo, Jožefa in Dete, v jasli položeno« (Lk 2, 16).

1. Samo pastirji so šli v Betlehem. Kaj pa drugi ljudje? Niso imeli časa? Da, nimamo časa za Boga, za molitev, za nedeljsko mašo in zakramente. In vendar, ves čas, vsako minuto življenja nam On daruje! Kot po kapljah! Če bi bili manj navezani nase in na svojo lagodnost, bi morda lažje šli v Betlehem!

2. Dete niso našli samo, ampak v Marijinem naročju. Ne bomo lahko našli Boga brez pobožnosti do Marije! Po Mariji k Jezusu!

3. Dete je bilo v jasli položeno. Kakšna skromnost, ponižnost in revščina! Dokler so slovenske družine živle v skromnih razmerah, so bile bogate na otrocih. V takih družinah je bilo veliko človeške toplote, uravnovešenih značajev in veselja nad življenjem. Današnje družine se pa dolgočasijo v hlastanju po izobilju, a njih edinki so velikokrat — razvaline življenja!

4. Prosimo Marijo — danes in vse leto — naj nam prinaša Boga: v naša srca, v naše družine in našemu narodu! Samo ona, naša Mati, nas še lahko strezni in — reši!

K. I.

Iz Beneške Slovenije Ledene rože

Božične »piesmi« v Ljesah v Benečiji

V nedeljo 26. decembra so imeli v župni cerkvi v Ljesah revijo domačih cerkvenih zborov z božično pesmijo. Nastopili so zbori iz St. Lenarta, Stoblanka, z Oblice in zbor »Rečane iz Ljes.

Zbralo se je veliko ljudi, ki so z zanimanjem sledili nastopu posameznih zborov. Vsak udeleženec je dobil lično knjižico z besedilom pesmi. Revija božičnih pesmi je pokazala, da se skriva v Benečiji veliko kulturno bogastvo, ki ga morejo rešiti pred pozabo ravno taki nastopi.

Z občutkom je recitala božične pesmi Bruna iz Kosce. Nihče ne more podati beneških pesmi tako, kot nekdo, ki je tam doma. Kako vsebinsko bogata je na primer tale pesem:

Eno upitje sem slišal / pod nebom no-
coj. / Kaj more to biti, / preljubi bratec
moj?

Ne boj se nič mraza, / ne mrzle noči, /
z veseljem gor ustani, / k'se čudo godi.

Ta nebeški fantiček / je brumen in
svet. / Mora tamkaj u štalici / veliko
mraza trpet.

Ali:
Tamkaj u štalici, / na ostri slamici /
zdaj že trpi / za grešne ljudi.

Preljubo Detece / nima odejece. / Rojen
je res / Kralj zemlje, nebes. / Bodimo dan-
es veseli zatò, / ker nam odprto bo zo-
pet nebò.

Razveseljivo je, da v zborih prevladujejo mladi ljudje. Upamo, da bodo beneški duhovniki vsako leto pripravljali taka ali podobna srečanja cerkvenih zborov. Prav gotovo se bodo v prihodnje pridružili tudi drugi cerkveni zbori, ki letos niso nastopili. K letošnjemu prvemu poskusiu in uspehu pa jim iskreno čestitamo.

S. Z.

Umrli je duhovnik Jože Kocijan

marijanski usmerjenosti. Zelo si je prizadeval za Marijino čast posebno v cerkvi pri Devici Mariji ob izviru Rižane. Kot ljudski misijonar je zopet in zopet prepoval vso slovensko Istro.

V svojem življenju je bil pokojnik skromen in evangeljsko ubog duhovnik, do vseh gostoljubljen in radodaren, občutljiv in pozoren na umetniško lepoto v govoru, v leposlovju in likovni umetnosti. Bil je zbiratelj narodnih noš in velik ljubitelj cvetlic.

V svojem življenju je doživel težke udarce. Bil je pogorelec in brezdomec. Vse je prenašal kakor potrpežljivi Job. Po upokojitvi je ostal še štiri leta v Predloki v družbi svojega naslednika. Toda tudi po svoji upokojitvi je daleč naokrog misijonaril in tako preživljal svoj pokoj brez počitka. Od leta 1964 do začetka leta 1970 je živel v Kubedu. Tu so mu moči začele pešati, posebno oči. Iskal je zdravja v tržaški bolnišnici, a brez uspeha. Medtem mu je umrla še sestra gospodinja. Postajal je vedno bolj osamljen in betežen starček. Tak je odšel v Movraž pod gostoljubno streho svojega mlajšega sobrata g. Ilijaša. Slepota je bila zadnja postaja njegovega križnega pota.

Z Gallusom mu v duhu pojemo: »V miru bo njegov spomin in na Sionu njegovo bivališče«. Njegov in naš skupni Učenik naj mu bo bogat plačnik!

L. K.

(r+r)

Drama „Umor v katedrali“

Kot javljamo na drugem mestu, bo v Katoliškem domu v Gorici in v Kulturnem domu v Trstu gostovalo Celjsko ljudsko gledališče z Eliotovo dramo »Umor v katedrali«. Prav je, da na to predstavo še posebej opozorimo naše bralce, ker ne bo v vrsti rednih dramskih predstav letošnje sezone.

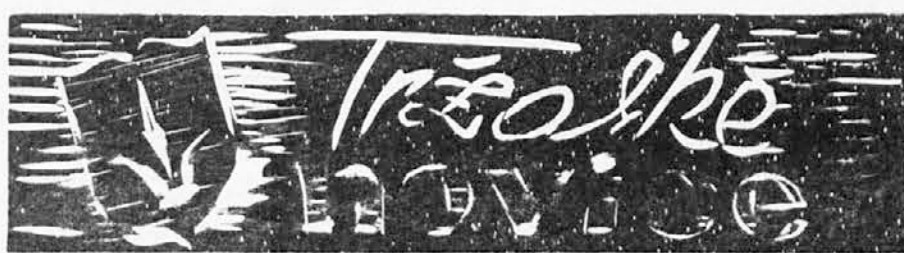
T. S. Eliot je sodoben angleški dramatik, saj je umrl šele pred nekaj leti. Spada v vrsto angleških katoliških umetnikov, ki so v verzih in v prozi ustvarili nesmrtna dela. Eliot je pri tem še izrazil dramatik, ki v delu »Umor v katedrali« obravnava večni problem v sporu med Cerkvijo in državo. V tej dramii gre namreč za določen moment v angleški zgodovini, ko sta se postavila drug proti drugemu Cerkev v osebi Tomaža Becketa in država v osebi kralja Henrika II. Škof Tomaž brani pravice Cerkve, kralj jih hoče potepniti. Kdo bo zmagal v tem neenakem boju? Na videz kralj, ki dobi nekaj uslužnih viteзов, ki 29. decembra 1170 umorijo nadškofa Tomaža v canterburiški katedrali med svetimi obredi, v resnici pa zmaga škof Tomaž,

ki ga Cerkev proglasi za svetnika.

Ta konflikt med Cerkvijo in državo, med kraljem in škofom je mojstrsko orisal Eliot v omenjeni dramii. Celjsko gledališče je predstavo prav tako mojstrsko postavilo na oder. Vsi kritiki so soglasni, da je to ena najboljših predstav, če ni morda najboljša, kar so jih letos ustvarila slovenska gledališča. S to dramio je Celjsko gledališče gostovalo že marsikje. Tako je na praznik Brezmadežne nastopilo v Celovcu v mestnem gledališču. Predstave so se udeležili tudi celovški škof dr. Köstner in razni drugi zastopniki cerkvenih in državnih oblasti.

Upati smemo, da bo tudi v Gorici in Trstu tako. Škoda le, da ni bilo mogoče urediti nastopov tako, da bi Celjsko gledališče nastopilo v Gorici na sv. Tri kralje. Kljub temu pričakujemo, da bo goriško občinstvo napolnilo dvorano Katoliškega doma. Predstava bo v Gorici v sredo 5. januarja ob 20.30, v Trstu pa na sv. Tri kralje ob 16. uri.

Celjske gledališčneke, ki bodo prvič gostovali v Gorici, lepo pozdravljamo.

Slovenec v odboru Združenja gledališke dejavnosti

V soboto 18. decembra je bil v Rimu občni zbor vsedržavnega Združenja gledališke dejavnosti (UNAT) v Italiji. Občni zbor je razpravljal predvsem o organizacijskih vprašanjih te najvažnejše gledališke organizacije v Italiji, katere član je tudi Slovensko gledališče v Trstu. Občni zbor je izvolil iz svoje srede vodstvene organe treh sekcij tega združenja in sicer: sekcijo stalnih gledališč, sekcijo privatnih gledališč in sekcijo samoupravnih skupin. V predsedstvo stalnih gledališč je bilo prvič izvoljeno tudi Slovensko gledališče v Trstu. Zastopal ga kot nadzornik njegov ravnatelj Filibert Benedetič.

Brezobrestna posojila visokošolcem

Tržaška hranilnica je ustanovila poseben sklad v višini 50 milijonov lir za tako imenovana študijska posojila univerzitetnim študentom. Zadevno posojilo lahko doseže največ 500.000 lir na posameznika. Deležni so ga tisti študentje, ki dokažejo, da redno obiskujejo lekcije in uspešno opravljajo predpisane izpite. Biti morajo italijanski državljani ter pristojni v občinah tržaške pokrajine oziroma v tistih občinah goriške province, v katerih deluje Tržaška hranilnica.

Kot rečeno, znaša posojilo največ 500.000 lir, je brez obresti, odplačevati pa ga je treba začeti dve leti po dokončanem študiju. Zadevne prošnje je treba nasloviti na glavni sedež Tržaške hranilnice, ul. Cassa di Risparmio 10, Trst.

Bazovica

Ob koncu leta radi polagamo obračune. Mi jih sicer sproti beležimo v našem katoliškem glasilu in ob koncu leta dodamo še zadnje dogodke.

Zadnje dni oktobra smo imeli slovenski večer (tako imenujemo večere med tednom, ki imajo kulturno-vzgojni značaj). Na večeru sta nastopila z domačimi in modernimi vižami ansambel Kondor in trio Kondor, ki iz tega ansambla izvira. Srčica večera pa je bil kratkometražni film »V Lípico prihaja pomlad«, ki ga je z vso marljivostjo in s čutom pravega umetnika izdelal akademik Marijan Jevnikar. Sledila sta še dva filma s potovanja po Evropi. Večer je bil zelo prijeten in vesel.

21. novembra je pri nas gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta z veselooigro J. Stoké »Trije tičiki«. Dvorana je bila polna hvaležnega občinstva, ki se je zabavalo ob smešnih dogodivščinah na odru. »Takih predstav si želimo,« smo slišali ves teden po vasih.

5. decembra je naša mladina pripravila miklavževanje. Najprej je bila igra, ki jo je spisala pokojna Darina Konc »In prišel bo sv. Miklavž«. Režirala jo je učiteljica Magda Križmančič, ki je pri tem pokazala veliko domiselnost in čut za odrsko udeleževanje. Pomagal ji je naš dijak Boris Grgič, ki je preskrbel glasbeno spremljavo in okusno scenarjeto. Polna dvorana mladega in starejšega občinstva je bila najlepša nagrada za mlade kulturne delavce, ki nam obetajo, da bodo kmalu uprizorili še kaj novega.

16. decembra smo se spet zbrali na slovenskem večeru. G. Francè Pohajač nam

je v svojih lepih diapozitivih in v zvocni opremi prikazal »Jesen na Krasu«. Veseli smo bili, da so še oči, ki vidijo lepote Krasa in jih hočejo tudi drugim posredovati. Sledilo je zanimivo predavanje o zamotani tematiki: Psihološka problematika. Dr. Danilo Sedmak je nanizal razmerje med zakonc, med materjo in otroki in medsebojne odnose. Predavanje je bilo nadvse zanimivo, čeprav marsikaterim nekoliko nejasno. Zato se je debata raztegnila tja do polnoči. Mnogi so izrazili željo, da bi temu predavanju sledilo še drugo predavanje, ki bi razčistilo razna in zelo različna mnenja o navedenih odnosih.

Vsem, ki so sodelovali pri večerih in nastopih, najlepša hvala v imenu Slomškovega doma in občinstva.

Božično pismo iz »Slovenika«

V tem božičnem času se z veliko hvaležnostjo spominjamo vseh tistih, ki so s svojimi žrtvami in darovi pomagali, da je Slovenik v Rimu v kratkih letih postal to, kar danes je.

Pred letom dni kupljena hiša bo kmalu obnovljena in bo postala primeren dom za duhovnike študente, ki se na raznih univerzah v Rimu pripravljajo na svoje delo med Slovenci. V tej hiši bodo pa našli svoj dom tudi Slovenci, ki jih pripelje pot v Rim. Ze letos, ko hiša še ni bila opremljena, se je pokazalo, kako dobrodošlo je tako središče v večnem mestu. Misijonar iz Afrike, redovnica iz Azije, duhovniki, ki delujejo med izseljenci po svetu, ljudje, ki so prišli v Rim po opravkih ali tudi samo na izlet, so našli v Sloveniku prijeten domače vzdušje, pa tudi koristne nasvete. Vsi, prav vsi brez izjeme so bili soglasni: »Dobro je, da imamo v Rimu Slovenik, kjer se počutimo kot doma.«

Za vse to gre zahvala dobrotnikom. Slovenik namreč danes stoji samo po njih darovih. Veliko je sicer še dolga na hiši, toda prepričani smo, da nas dobrotniki ne bodo pustili na pol poti, ampak bodo še naprej pomagali, dokler ne bo Slovenik brez dolga.

Vsem dobrotnikom in prijateljem Slovenika voščimo prijetno preživele praznike in blagoslovljeno novo leto.

Vodstvo in študentje Slovenika

Gostilna DEVETAK

Vrh Sv. Mihaela 48 Tel. 88-005

vošči vsem svojim obiskovalcem kakor tudi ostalim rojakom srečno, zdravja polno in uspešno novo leto 1972

★ APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA (ACM) - GORICA vošči vsem članom in udeležencem skupnih ekumenskih romanj srečno in blagoslovljeno novo leto.

★ SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU želi svojemu cenjenemu občinstvu, zvestim obiskovalcem, prizadevnim sodelavcem, dragim prijateljem in vsem, ki jim je dolžno zahvalo za svoje plodno delo in vsestransko rast prijete božične praznike in osebne sreče polno ter zlasti miru in duhovnemu življenju čim bolj naklonjeno leto 1972.

PO KALNI DONAVI

Znani skladatelj valčkov Strauss je enega povetil tudi »modri« Donavi. Osebo sem že videl ta veletok nekajkrat, pa se mi modra ni zdela Donava nikdar, pač pa vedno bolj ali manj kalna. To pa ji ničesar ne odvzame na njeni mogočnosti.

Nedelja je minila. Po večerji na hrību v citadelah sem se vrnil v hotel in si naredil načrt za naslednji dan. Odkočil sem se za vožnjo po Donavi.

Ze pred sedmo uro v ponedeljek cern bil na vkrcevališču, ki je ravno pod parlamentom. Ladja, čeprav rečna, je bila vse prej kot majhna in polna udobja za petične potnike. Začela se je vožnja po toku navzgor.

Prvo večje naselje na levi strani Donave (gledano v smeri vožnje in toku nasproti) je bilo Szentdre, 22 km proč od madžarskega glavnega mesta. Po končanih turških vpadih so mesto obnovili begunci iz Srbije in Dalmacije. Tako je v njem nastala leta 1752 krasna grško-pravoslavna cerkev.

Na km 43 se ji prikazal Visegrad (izg. Višegrad). Ime samo priča, da je slovan-

Š P R T

Odbojka. Povratni del mladinskega pokrajinskega prvenstva se je kar dobro začel za Olympijo. V torek 21. decembra so mladinci premagali v Vidmu ekipo CSI Friuli s 3:2 (10:15, 15:12, 5:15, 15:13, 15:4). Tako imajo sedaj tri zmage in dva poraza. V soboto 8. januarja bodo igrali doma proti moštvi Pozzo iz Vidma.

Naraščajniki (Ragazzi) pa bodo morali skoraj gotovo igrati dne 6. januarja v Gorici na deželnem prvenstvu proti pokrajinskim zmagovalcem iz Vidma, Trsta in Pordenona. Za točno uro in datum naj se pozanimajo pri Marjanu Vizintinu (urar, ulica delle Monache) ali pa v Katoliškem domu pri Mirku Spacapanu. Zberejo naj se tile igralci: Oskar Pavletič, Fattore, Marko in Stefan Cotič, Jarč, Ipavec, Kustrin in Krapiz.

Prvenstvo »Meddežele Serie D« se bo začelo 9. januarja. Olympia bo morala prvo tekmo igrati v Valdagno proti Dopol. Marzotto, drugo tekmo pa bo igrala doma v soboto 15. januarja proti Gaslicem iz Belluna.

Moštvo Olympije še ni popolno (manjka Cotič Boris, ki je pri vojaki in se bo vrnil šele aprila) in še ni dovoljivo pripravljeno (Cermic Marjan je se vrnil šele sedaj od vojakov; Susič Ivan pa je zaradi službe skoraj vedno proč iz Gorice). Od novembra dalje trenira Olympijo Marko Kranner. Ekipe še vedno ni našla skupne igre in značaja. Velika pomanjkljivost je še vedno fizična atletska zmogljivost, ki potem vpliva na razpoloženje in voljo igralcev ter pogojuje vso igro.

Če ocenimo moštvo s tehnično-taktične plati, potem je slika tale:

a) Napad — manjkata vsaj še eden, če ne dva močna in sigurna napadalca. V napadu šepata predvsem raznovrstnost in zvičajnost (finte); drugi igralec-napadalec ne spremlja glavnega napadalca, to se pravi, ne »fingira« napada in tako imata nasprotna blok in obramba lahko delo.

b) Blok — zaenkrat je še premalo koordiniran blok v dveh, dočim je blok posamezno še kar uspešen.

c) Obramba zadaj in kritje — dvigač in ostali igralci nezadostno krijejo lastni napad in blok; predvsem pa še vedno ne teče sistem 3-2-1 (igralec zadaj je pre malo gibljiv in ne zna pokriti luknje; seveda pa je to zelo odvisno od bloka).

č) Sistem igranja — igra bi morala sloteti na dveh dobrih dvigačih oziroma razdeljevalcih žog in dvigač-razdeljevalec naj bi pretežno dvigal z desne tretjine pod mrežo; »penetracija« naj bi se vršila samo z desne strani in pa s srede ter vršila naj bi jo vedno ista dva razdeljevalca; v napadu bo treba dati večjo prednost uknam in tolčenju na razna ranljiva mesta.

d) Serviranje — navaden, nizek servis bi moral izginiti, vsi bi morali servirati na tehniški način in dajati dolge servise.

e) Prejem žoge — brez tega osnovnega elementa ni možno dobro in učinkovito dvigati in ne uspešno napadati, zato je treba »bager« popolnoma in sigurno obvladati (seveda pa tudi visoko prstno podajanje).

f) Značaj igralcev — potrebni so koncentriranje, zagrizenost, močna volja in odločnost, mirnost in hladnokrvnost, potrpežljivost s soigralci ter zaupanje v soigralca in do trenerja (ne sme se s kretningami kazati publiki, češ glejte ga, to je pogrešil), in končno — volja do zmage ter borba za prestiž in barve svojega moštva in društva.

skoga porekla. Krasijo ga mogočne razvaline nekdanjega kraljevskega gradu in obnovljena čudovita renesančna palača kralja Matjaža, v kateri je kar 350 sob in dvoran.

Pri mestu Vacu je Donava tudi z desne strani dobila gričevje. Vožnja je tako potekala po bolj ali manj odprti soteski, ki si jo je Donava izjedla, ko se je prebijala skozi hribovito pokrajino. Vac je starodavno mesto in že od 9. stoletja sedež škofije. V srednjem veku je bil važno trgovsko središče, sedaj pa ima mnogo industrije.

Po 65 km vožnje so hribi na desni strani Donave spet izginiti in se prelili v slovaško ravnino. Prišli smo na cilj; pred nami je na levi strani reke zablestela mogočna stolnica v Ostrogonu, sedež madžarskih primasov.

V Ostrogonu so si kralji iz rodu Arpadov najprej uredili svojo prestolnico. Od njih gradu so pa ostale le razvaline. Je pa zato stolnica tem bolj mogočna. Z njeno gradnjo so pričeli leta 1822; za njeno posvetitev je slavni skladatelj Franz Liszt leta 1856 skomponiral »ostrogonsko mašo«.

(se nadaljuje)

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV V TRSTU

priredi

BOŽIČNI KONCERT

v sledečih krajih:

- ★ 2. januarja 1972 ob 14. uri v Gornjem Trbiju v Beneški Sloveniji;
- ★ 9. januarja 1972 ob 16. uri v cerkvi Novega sv. Antona v Trstu;
- ★ 16. januarja 1972 ob 16. uri v šempetrski cerkvi v Ljubljani.

Združene zборе vodi Janko Ban

Z GORIŠKEGA

Božičnica v Štandrežu

Preden se šolska mladina odpravi na božične počitnice, pripravi v šolskih prostorih ali drugod božično prireditev. V zadnjih letih zadobiva ta lepa navada vedno večjo razsežnost in pomen, in to od otroških vrstec do višjih šol.

Tudi v tem oziru se Štandrež ponaša z večletno tradicijo. Iz leta v leto je prireditev uspešnejša.

Letošnja božičnica, ki je bila v župnijski dvorani v četrtek 23. decembra, je bila sicer krajša kot ponavadi, a zelo dobro pripravljena. Nastopili so vsi otroci z recitacijami, prizorčki in petjem, katero je prevladovalo na letošnji božični prireditvi. Božičnice se je udeležil tudi g. ravnatelj Milan Brešan.

Nova galerija v Sovodnjah

Iniciativa mladega Bogdana Butkoviča iz Sovodnj je vsekakor hvalevrodna. V prostorih svoje hiše je odprl umetnostno galerijo. Sam se že več let bavi s slikarstvom, poleg tega pa je velik ljubitelj narave, zato je tudi galerija nastala pod okriljem W. W. F., mednarodne organizacije za zaščito narave.

Na otvoritvi v nedeljo 26. decembra je spregovoril domači župan Jožef Češut, ki je izrazil svoje zadovoljstvo in obljubil pomoč in sodelovanje občine pri takih kulturnih podvigih, nato pa Bogdan Butkovič sam, ki se je zahvalil za res lep obisk. Na

otvoritveni razstavi, ki je odprta vsak dan do 16. januarja, sodelujejo slikarji s tostran in onstran meje: Volarič, Medvešek, Pečanac, Doliach, De Gironcoli in Butkovič.

Jamlje - Dol

Prvi dnevi božičnih praznikov so potekali v prijetnem razpoloženju. Požrtvovalni mladi fantje so se v Jamljah in Dolu potrudili in postavili v obeh cerkvah lepe jaslice. V Dolu žari zvezda na pročelju prostora, kjer je začasna kapela, v Jamljah pa kar na vrhu zvonika. Med polnočnico in med ostalimi prazniškimi masami sta oba zbora ubrano prepevala.

Poseben užitek smo pa doživeli v nedeljo na praznik sv. Družine, ko nam je lepo uglašeni zbor »Fantje izpod Grmade« po blagoslovu podal koncert izbranih božičnih pesmi. Pod večjo roko pevovodje Iva Kralja in ob spremljavi na elektronske orgle, na katere je igral Herman Antonič, nam je številni zbor izpred velikega oltarja zapel vedno očarljive božične melodije.

Veselo razpoloženje se je še nadaljevalo v gostilni pri Sobanu, kjer so se povabljenemu zboru pridružili še člani našega zbora. Poslušali smo vrsto umetnih pesmi, katere je zbor že izvajal na raznih nastopih in prireditvah. Razšli smo se vsi navdušeni in s skupno željo, da bi še večkrat tako uživali našo pesem v cerkvi in kdaj tudi na našem odru.

Vodstvu in članom zbora »Fantje izpod Grmade« izrekamo najlepšo zahvalo za vse, kar so nam nudili in jim želimo še nadaljnjih uspehov.

MARJETIN OTOK

Nekam zamišljen sem zapuščal zgodovinski muzej v kraljevski palači. Pogled v preteklost me je spomnil na temne strani slovenske in slovanske zgodovine. Nemci in Madžari so nam kročili usodo, zato še danes radi od drugih pričakujemo, da bi nam jo usmerjali, namesto da bi si sami pomagali. Mar nismo izgubili dragocenih mest in pokrajin tudi ob zadnji vojni, ker so se slovenski komunisti bolj

zanašali na Stalina kot da bi upoštevali politično realnost?

Sonce je bilo še visoko na nebu, zato sem se odločil za obisk Marjetinega otoka sredi Donave. V svežem zraku in prosti naravi naj bi se malo razvedril. Na severnem in južnem koncu ga dva mosta vezeta z Budo in Pešto. Otok je dolg dva in pol kilometra, širok pa do 510 m. Ime ima po hčerki kralja Bela IV. (1235-1270) sv. Marjeti, ki je zapustila svet in vstopila med dominikanke. Oče je dal nato zgraditi na otoku leta 1251 nov samostan, ki pa je bil kasneje porušen in je izginil s površja, dokler se niso ob povodnji leta 1838 njegovi temelji spet razkrili. Na otoku so imeli svoje samostane tudi frančiškani in premonstranci, torej pravi otok samostanov.

Danes služi otok meščanom za sprehode, saj so na njem lepi vrtovi, veliko pa je na njem tudi športnih igrišč in kopališč. Sicer pa je Budimpešta nasploh kopalniško mesto, saj ima kar 123 toplih in zdravilnih vrelcev, ki so zajeti deloma v hotelih deloma v posebnih kopalniških stavbah.

J. JK.

(13)

V KRALJESTVU SV. ŠTEFANA

Ni čuda, da je po končani prvi svetovni vojni ta 600-letna državna tvorba razpadla. Madžari so nato doživeli 130 dni sovjetske republike (od 21. marca do 31. julija) pod Bela Kunovim vodstvom, nato pa so zmagale sile reda in vodstvo države je kot državni upravitelj prevzel admiral Nikolaj Horthy. Madžarska je postala zopet »apostolska kraljevina«, za kralja pa je bil proglašen bivši avstrijski cesar Karel, ki pa zaradi prepovedi zapadnih zaveznikov ni mogel nikdar zasesti prestola. Kot znano, je umrl na otoku Madeira v Atlantskem oceanu.

V mirovni pogodbi v Trianonu leta 1920 je Madžarska izgubila velik del svojega ozemlja: Slovaško, Sedmograško, Gradisčansko, Banat, Prekmurje, Slavonijo, Hr-

Božičnice na slovenskih šolah

Zadnji dan pouka dne 23. decembra so se na slovenskih šolah in v otroških vrtcih spomnili božičnih praznikov s posebnimi nastopi. Na višjih srednjih šolah so letos pripravili božičnico dijaki z učiteljsišča.

Lepo božičnico so pripravili tudi otroci otroških vrtcev v ulici Croce, Randaccio in Toriani. Pod vodstvom svojih vrtnaric so se malčki poklonili božjemu Detetu s pesmicami in deklamacijami.

Božičnico so imeli tudi na enotni srednji šoli. Tudi tam so dijaki pod vodstvom svojega profesorja petja peli božične pesmi; profesorji slovenščine so pa pripravili razne recitacije.

Tudi osnovnošolski otroci niso pozabili na božič in so se z jaslicami, petjem in deklamacijami oddolžili božjemu Detetu, predno so šli na božične počitnice.

Gotovo je lepo, da vzgojitelji na šolah uporabljajo božične praznike za poudarjanje dobrote in ljubezni, ki veje iz krščanskih jaslic. Saj šola ni samo zato, da uči, temveč tudi, da vzgaja k dobroti in ljubezni.

»Samomorilec« — izrazito sodobno odsko delo

V okviru gledališke sezone Slovenskega gledališča v Trstu 1971/72 se je predstavilo v četrtek 16. decembra v Verdijevem gledališču v Gorici Mestno gledališče ljubljansko s komedijo Nikolaja Robertoviča Erdmana »Samomorilec«. Kdor jo je videl, je bil presenečen nad izvirnostjo dela in obenem notranje zadovoljen, da se je predstave udeležil. Igra je tako po vsebini kot po izvajanju zadovoljila najbolj različne odtenke našega sicer zelo raznolikega občinstva.

Prvo, kar vzbuja pozornost gledalca, je čas, ko je Erdman igro napisal. Smo v letu 1928. Stalin je že trdno na oblasti, moč partije pa še ni absolutna. Erdman prikazuje malomeščanski svet v poremoljivskih razmerah pa vulgarni komunizem, ki sta oba pripravljena celo smrt sočloveka porabiti za svoje sicer različne, a vselej sebične cilje. So to ljudje, ki radi živijo in ki se prizadevajo na zelo domiselne načine pridobiti v novih razmerah večno človeške stvari kot so udobje, višja plača, prijetno stanovanje, vrtiček ob hiši in podobno. V tem prizadevanju prihaja do naglih obratov, komičnih položajev, tragičnih zapletov in nepričakovanih rešitev.

Erdman mojstrsko osmeši tako predstavnike malomeščanstva kot nositelje vulgarnega komunizma. Ko smo igri res z naraščajočo pozornostjo sledili, smo hitro doumeli, zakaj je mogel Erdman pripeljati »Samomorilca« le do generalke. Takoj nato je bil pahjen v nasilno pozabo. Šele po Stalinovi smrti je bil kot človek in umetnik rehabilitiran.

Sicer pa bi te komedije ne bilo mogoče igrati tudi v Sloveniji prvo desetletje po zmagi socialne revolucije. Marsikaj v tej komediji je zapisano tudi na njen račun. Da so jo prav igralci matične domovine v novih razmerah postavili na oder, zgovorno priča o spremenjenem ozračju, ki sedaj vlada v Jugoslaviji. In postavili so jo zares mojstrsko. Blestel je v vsej prepričevalnosti zlasti Polde Bibič v vlogi »samomorilca« Semjona Semjonoviča Podsekalinikova. Zelo dognana lika sta ustvarila tudi Franc Markovčič, »organizator« samomora v vlogi Kalabuškina in Franček Drogenik v vlogi Aristarha Dominikoviča Gološčapova, predstavnika inteligence.

Erdmanov »Samomorilec« ni z leti, odkar je bil napisan, ničesar izgubil na svoji umetniški sili in kritični poslanici. Nasprotno, zd se, da je bil napisan prav za današnji čas, ki se je bolj kot kdaj prej oprjel načela: čimbolj je smrt množična, večji dobiček prinaša. In vse, kar prinaša dobiček, je danes ne samo dovoljeno, temveč tudi visoko moralno. Res, Erdman je daleč videl. Zato bo njegov »Samomorilec« vedno živ in sodoben.

Doberdob

Ogrevanje cerkve je že resničnost. Od petka 17. decembra dalje je v naši cerkvi toplo in skoraj preveč prijetno v primeri s prejšnjim mrzlotu. Sicer pa težave in križi vseeno ostanejo; za primer: točnost, zbranos, udeležba pri sv. maši kljub slabemu vremenu ter opravljen in mikromodni družbe. Ogrjevalne naprave je izvršilo podjetje Bini iz Vidma, zidarska dela pa nekaj domačini, največ pa zidarsko podjetje Brecelj iz Devina. Ogrjevalna moč je 150.000 kcalurij, kar pa ni preveč, če presodimo višino notranjosti cerkve, ki je brez pravega stropa; pa tudi zaradi burje, ki najde vsako špranjo. Čeprav so ogrjevalne naprave stale precej, upamo, da bodo v veliko korist starejšim, bolehnim in otrokom, seveda tudi vsem drugim.

Družabno večerje

Družabno večerje je v soboto 18. decembra priredilo domače društvo »Hrast« ob udeležbi članov pevskega zbora ter dramskega in športnega odseka. Prijetno in hitro so minevale urice v veseli družbi. Odbornik za šport dr. Maks Gergolet je podelil športne spominske medalje, predsednik društva Roman Lavrenčič pa je pozdravil vse pričujoče, se zahvalil ter pohvalil delo prisotnih in odsotnih z željo, da bi bilo prihodnje leto srečno in plodovito.

Tradicionalni pregled in ocenitev družinskih jaslic (božiča) bo prvi teden po končanih praznikih. Komisija iz Gorice bo tudi letos podelila primerne nagrade.

Za Sv. Tri kralje že sedaj vabimo na prireditev v župnijski dvorani, združeno z bogatim srečolovom za misljone.

Goriški nadškof obiskal Zavod sv. Družine

Prva nedelja po božiču je posvečena po novem bogoslužnem koledarju sv. Družini iz Nazareta. Letos je ta praznik neposredno sledil božičnemu dnevu. V Zavodu sv. Družine v Gorici so seveda svoj hišni praznik še posebno slovesno proslavili. V popoldanskih urah je obiskal zavod goriški nadškof msgr. Cocolin. Najprej je šel v zavodsko kapelo, kjer so sestre zapele več božičnih pesmi. Sledilo je srečanje z redovno družino, ki zavod vodi. G. nadškof je v nagovoru povedal nekaj misli, nato pa si ogledal gradbišče novega zavoda, obenem pa se seznanil s problemi finansiranja bodoče stavbe, ki bodo zahtevali sodelovanje vse goriške slovenske skupnosti.

Na božič 1971

★ VODSTVO KREKOVEGA DOMA V BORSTU izreka mladini, ki zahaja v Dom in njenim staršem iskrena voščila za praznike Gospodovega rojstva in novo leto v zdravju ter božjem varstvu.

V četrtek 6. januarja ob 16. uri na praznik sv. Treh kraljev bo v župnijski dvorani v DOBERDOBU tradicionalna prireditev v korist AFRISKIH MISIJONOV. Na sporedu je:

- Petje
- Veseloigra »Junte« (društvo štandrec)
- Bogat srečolov s številnimi dobitki.

Orgelski koncert v goriški stolnici

Če se ne motim, je organist prof. Hubert Bergant prvič priredil svoj koncert v Gorici leta 1965. Od tedaj nam je postregel z vsaj enim koncertom na leto, manjše na Travniku in v stolnici. Če k temu prištejemo še koncerte, ki jih je imel na Sv. gori (ti so za nas ravno tako dosegljivi), potem lahko rečemo, da so tisti, ki so sledili njegovim izvajanjem, mogli spoznati ne samo mojstra kot takega temveč tudi razvoj njegove interpretacije.

Ob zadnjem koncertu, ki ga je imel prof. Bergant v ponedeljek 20. decembra v stolnici, se nam je utrdilo prepričanje, da gre za izredno razgledanega in občutljivega tolmača orgelske partiture.

Prof. Bergant nam je za ta koncert predložil precej obsežno in zahtevno panoramo orgelske literature, saj je zajel snov od renesanse do danes. Pozornega poslušalca je prav gotovo prevzela organistova tankovestnost in prizadevanje za čim polnejšo prilagodljivost instrumenta do vsakega posameznega avtorja oz. skladbe.

Zato je na orglah, ki bi po svoji zvočni zmogljivosti ne mogle zlahka ustreči tako različnim izraznim zahtevam, kljub temu globoko utemeljil posamezne skladbe: tako je Titelouzov »Pange lingua« izstopal po svoji polifonski umerjenosti, Buxtehuda »Passacaglia« po svoji zgoščenosti, v Bachovem preludiju in fughi v d-molu nas je posebno iznenadila prečiščena zgradba, svečan in monumentalen je bil Franckov »Piece heroique«, prevzela nas je mistična barvitost v Messiaenovi »L'ascension«, polna vedrine je bila Kabelacéva »Fantazija«.

Čeprav »izvajalec na skrite«, je prof. Bergant znal ustvariti skrivnostni stik s poslušalci.

Kar se pa občinstva tiče, ga ni bilo veliko. Nekateri se izgovarjajo, da je bil čas neprimerno izbran, drugi da je za take manifestacije vedno premalo reklame. V resnici pa gre za neko kulturno brezbržnost in duhovno lenobo, ki ji skušamo dati razna opravičila. Vendar pa bi verjetno taki koncerti bolje uspeli, ako bi jih ciklično programirali in poskrbeli za osnove glasbene vzgoje posebno pri mladih.

Dotrajano šolsko poslopje v Rupi

Šolsko poslopje v Rupi kliče po popravilu in splošni obnovi. O tem smo že večkrat pisali tudi v našem listu. Ob občinskih volitvah, ko je šlo za glasove, je vedno med volilnimi obljubami bilo na vrsti tudi popravilo te šole. Zal je ostalo le pri besedah.

Sedaj pa se je zgodilo tisto, kar bi bilo za naše otroke lahko usodno. V noči med 22. in 23. decembrom se je zrušila streha poslopja prav na tisti prostor, kjer se navadno igrajo malčki iz otroškega vrta. K sreči se to ni zgodilo v času pouka. Ne upamo si misliti, kaj bi lahko bilo z našimi otroki. Kdo bi potem nosil odgovornost za tragedijo mladih življenj?

Pričakujemo, da se bo ob tem opominu občinska uprava v Sovodnjah vendarle zganila in poskrbela za popravilo šole, saj gre za varnost naših otrok. Treba je pohiteti, da se bo po božičnih praznikih pouk zopet redno pričel. Če bi pa tudi sedaj občinska uprava ostala brezbržna, je dolžnost vseh, ki jim je mar življenje naše mladine, da store potrebne korake!

Srednja šola v Gornji Gorici, ki jo vodi Elvira Chibabai, je med drugimi zbori uspešno nastopil na akademiji v čast Brezmadežne v Katoliškem domu v Gorici 8. decembra letos.

OBVESTILA

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Gostovanje Slovenskega gledališča iz Celja
Thomas Stearns Eliot
UMOR V KATEDRALI
V sredo 5. januarja 1972 ob 20.30 v Katoliškem domu v Gorici
V četrtek 6. januarja 1972 ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu

★ MARIJIN DOM V ROJANU vošči vsej župnijski skupnosti, dobrotnikom in prijateljem srečno novo leto.

DAROVI
Za Zavod sv. Družine: Podporno društvo v Gorici 40.000; prof. Slavko Bratina 5.000; Z. M. 5.000; Pavla Klanjšček 1.000; Franc Simičič, za novi zavod, 250.000; Mira in Jožko Pangos darujeta namesto cvetja na grob pok. Katarine Archetti 5.000; ista darujeta namesto cvetja na grob pok. ge. Sutter 5.000, za novi zavod sv. Družine pa 15.000 lir.

Za Katoliški dom: N. N. 10.000; N. N. družbenica 10.000; Marijina družba 10.000; U. Z. 3.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N., Sovodnje, 10.000 lir.

Za župnijski dom v Steverjanu: Cvetka Gravnar v spomin pok. Marjete Koršič 10.000; N. N. iz Steverjana 100.000; N. N. iz Gorice 40.000 lir.

Za Marijin dom v Rojano: Pina Piščanc 10.000; Justina Zaghet 10.000; P. I. 10.000; družina Kravos-Vatta 10.000; M. S. 2.500; M. Štor 5.000; Meri Kosmina 5.000 lir.

Za Slomškov dom: Družina Ražem 1.000, ob krstu Nataše Stopar 10.000, ob poroki Tomaža Cufarja in Ive Metlika 38.000, družina Racman-Mihčevi 3.000, inž. Karel Grgič 10.000, Justa Grgič iz Gropade 1.000, Angela Križmančič 1.000, Julija Križmančič iz Gropade 1.000, M. M. ob obletnici 5.000 lir.

Za ploščo na grobu škofa Mahničja: T. T., Gorica, 5.000 lir.

Za misijonarja Ivana Stanta: N. N. iz Rupe 5.000; N. N., Rupa, 4.500 lir.

Za misijone: P. Iv., Trst, 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Ves krščanski svet se v teh dneh zbraja in misli pred betlehemsko votlino in se poglajlja v pomen angelovega pozdrava »Mir ljudem na zemlji«.
Kako milo in prijetno zvenijo te besede, a žal niso še segle v vsa človeška srca! Tam še vedno vlada nasilje, tam spet smo še vedno priča sovraštvom in krvavim spopadam med narodi.

Ljudje dobre volje se nenehno trudijo, da bi ljubezen in medsebojno razumevanje bila povesod vodilo človeških dejanj. Njih delo je naporno, pa bo le moralo roditi zaželene sadove.

Da bi se to čimprej uresničilo, je naša največja želja ob vstopu v leto 1972, ki naj bo obenem tudi leto splošnega zadovoljstva za Slovence doma in po svetu.

Na božič 1971
SDZ V GORICI

ZA KMETOVALCE

Bodoče kmetijske šole

Deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSA je že pred leti ustanovila tečaje za kmetijsko izobrazbo. Sprva so prirejali tečaje v raznih krajih; odkar pa je ustanova kupila vilo Chiozza v Škodovski in jo primerno preuredila, so tečaji dobili stalen sedež. Trenutno sta v teku dva tečaja s 73 učenci. Posebnost tega pouka je v tem, da so učenci en teden v šoli in en teden doma. Vsak tečaj trajaja eno šolsko leto. Poznavalci so izrazili zadovoljstvo nad tem načinom pouka in zatrjujejo, da je nujno potreben za napredek kmetijstva.

Ti razlogi so napolnili ERSo, da je izdelala osnutek za ustanovitev nadaljnjih štirih središč v raznih krajih tukajšnje dežele, za katere naj bi prispeval denarna sredstva evropski sklad FEOGA.

Zaradi splošne podražitve stroškov pri tiskanju in izdajanju smo primorani povisati naročnino našega lista od 3.000 na 3.500 lir za Italijo in od 4.000 na 4.500 lir za inozemstvo. Za posamezno številko ostane cena lista in sicer 80 lir.

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Sporod od 30. dec. 1971 do 1. jan. 1972
Četrtek: 17.40 E. Peroci: Očala tete Bajavaje. 18.30 Boj za obstanek - film. 19.05 Enkrat v tednu. 19.20 Na sedmi stezi. 22.20 J. Strauss: Uvertura Don Juan.

Petek: 17.35 Babične rože. 19.00 Mestce Peyton. 21.00 Noveletni sporod.

Sobota: 11.40 Rdeči balon - film. 12.10 Koncert čunajskih filharmonistov. 13.30 Garmisch: Snučarski skoki. 15.30 Ansambel L. Slaka. 16.16 San in Olio na Divjem Zahodu. 18.05 Čudovito potovanje Nilsa Höggerssona. 20.35 Zlata ribica - zabavno glasbena oddaja. 22.45 Oddelok S - film.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 8% davek za registrski urad.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo